

Spiritual health from the perspective of Nahj al-Balagha statements

Masoud Nakhaei Moghadam¹, Mahdi Fani^{1*}

1- Department of Islamic education, Shahid Beheshti University of Medical Sciences, Tehran, Iran.

Abstract

In this study, according to the words of Imam Ali(as) in Nahj al-Balagha is attempted to achieve a sense of spiritual health. For this purpose, it was focused on the use of the health word in this collection and found physical (physical) and spiritual health is considered. Since the word "spirituality" was not used in Nahj al-Balagha, inevitably we referred to the words of the Nahj al-Balagha commentators and found this term is commonly used in the mystical, moral and religious aspects. And partly this application can be seen in the words of non-Islamic researchers, then in the end, it is likely that spiritual health, a set of "true beliefs with respect for moral values" have been augmented.

Keywords: Spiritual Health, Nahj al-Balagha, Statements

*Corresponding Author: Mahdi Fani; Email: Fanimahdi @chmail.com

نگاهی به سلامت معنوی در گزاره‌های نهج‌البلاغه

مسعود نخعی مقدم^۱، مهدی فانی*

۱- گروه معارف، دانشگاه علوم پزشکی شهید بهشتی، تهران، ایران.

چکیده

در این پژوهش با توجه به سخنان امام علی (علیه‌السلام) در نهج‌البلاغه، تلاش شده تا به مفهومی از سلامت معنوی دست یابیم؛ برای این مقصود به جستجو در کاربرد واژه‌ی سلامت در این مجموعه پرداخته‌ایم و به این نتیجه دست یافته‌ایم که سلامت در دو بُعد مادی (جسمی) و غیرمادی (اخلاقی و روحی)، مورد توجه قرار گرفته است و از آنجایی که واژه‌ی «معنویت» در این کتاب شریف به کار برده نشده، به ناچار به کلام تفسیرکنندگان نهج‌البلاغه رجوع کردیم و دریافتیم که این واژه به طور شایع در جنبه‌های عرفانی، اخلاقی و عبادی، به کار رفته است و تا حدودی نیز این کاربرد را در سخنان اندیشمندان غیراسلامی می‌توان مشاهده نمود. سپس در پایان، این احتمال که سلامت معنوی، مجموعه‌ی از «باورهای صحیح با رعایت ارزش‌های اخلاقی» باشد را تقویت نموده‌ایم.

واژگان کلیدی: گزاره، سلامت معنوی، نهج‌البلاغه

مقدمه

را در محدوده‌ی جسم خلاصه نمی‌کنند و روح را نیز مشمول سلامت و بیماری می‌دانند و حتی بیماری قلبی (روحی) را سخت‌تر و دردناک‌تر از بیماری جسم می‌دانند (۲). اگر برای دنیای معاصر، آرامش اهمیت پیدا کرده و آن را در ماده و اثر برخاسته از آن، دنبال می‌کند، امام (ع) آن را در دایره‌ی حق جستجو می‌کند و می‌فرماید: «آرامش خود را تنها در حق جستجو کن و جز باطل چیزی تو را به وحشت نیندازد» (۳). اگر در اندیشه‌ی بشر امروز، سلامت و عافیت به جسم و تن اختصاص یافته، امام آن را فراتر از بدن می‌دانند و سلامت از گناه را نیز یکی از جنبه‌های سلامت می‌دانند (۴)، به امید آنکه بشر امروز معرفت و بهره‌ی بیش‌تری از این نسخه‌ی شفابخش بیابد.

واژه‌ی «معنوی» و واژه‌ی «معنویت» و نیز ترکیب واژه‌ی سلامت و معنویت (سلامت معنوی)، در نهج‌البلاغه به کار برده نشده است، بنابراین برای تعیین محدوده‌ی سلامت معنوی در این کتاب شریف، نیازمند دقت و تحلیل در واژگان مزبور خواهیم بود تا در نتیجه ما را در پیدا کردن مصداق‌هایی از مفهوم سلامت معنوی یاری رساند. در عین حال واژه‌ی سلامت و هم‌خانواده‌های آن و نیز لفظ‌هایی هم‌معنا با سلامت، همچون «عافیت» و «صحت»، در نهج‌البلاغه مورد استفاده قرار گرفته

نهج‌البلاغه، مجموعه‌ی ارزشمند از سخنان امیر مؤمنان، حضرت علی (علیه‌السلام) است. این کتاب، پس از قرآن اهمیت خاصی در میان مسلمانان، به ویژه پیروان مکتب اهل بیت (علیهم‌السلام) دارد. سخنان امام علی (علیه‌السلام) تنها متعلق به زمانی که ایشان زندگی می‌کرده‌اند، نیست؛ بلکه نسخه‌ی شفابخش برای همه‌ی قرن‌ها و زمان‌ها است. درمان بسیاری از دردها و رنج‌های انسان کنونی را می‌توان در سخنان حیات‌بخش ایشان در نهج‌البلاغه جستجو کرد. امام، خود در این‌باره فرموده‌اند: «همانا ما امیران سخن هستیم؛ درخت سخن در ما ریشه دوانده و شاخه‌های آن بر ما سایه افکنده است» (۱).

راز این شفابخشی را در ارتباط و اتصالی باید دانست که این شخصیت بزرگ با خداوند داشته است؛ و از طرفی، هماهنگی و همراهی ایشان با فرستاده‌ی خداوند، پیامبر اسلام (صلی‌الله‌علیه‌و آله و سلم)، زمینه‌ی شده تا ایشان از علم و دانش پیامبر (ص) بهره‌مند گردند و پس از پیامبر (ص)، جهانیان را از اندیشه و حکمت‌های خود بهره‌مند سازند. اگر در دنیای امروز از سلامت و بیماری سخن گفته می‌شود و دایره‌ی آن را در بدن و کالبد انسان جستجو می‌کنند، امام علی (ع) آن